

Fagus sylvatica kent verschillende verschijningsvormen; van grote boom tot kleine haag. Met zijn frisgroene voorjaarsloof, geeloranje herfstkleur en fletsbruine, verdroogde winterblad speelt de plant jaarrond een prominente rol in elke tuin. Boomkweker Geert van Iersel over zijn favoriet.

Tekst: Emiel van den Berg  
Fotografie: Visionspictures.com

Sinds begin jaren negentig van de vorige eeuw is de gewone beuk, *Fagus sylvatica*, niet meer weg te denken uit de Nederlandse tuin. Vooral als haagplant is hij populair. De gewone beuk is van nature al meer dan 5000 jaar in grote delen van Europa aan te treffen. In de vrije natuur kan hij uitgroeien tot een imposante boom van ruim 30 meter en met een leeftijd van meer dan driehonderd jaar. De bijnaam 'koningin van het bos' is een terechte, de soortnaam *sylvatica* betekent letterlijk 'in de bossen groeiend'. In die bossen vallen beuken direct op met hun kaarsrechte stammen. Bij beukenlanen wordt daarom vaak de vergelijking gemaakt met Gothische kathedralen. Ook in cultuur wordt de gewone beuk groot en daarom is hij enkel toepasbaar als park- of solitairboom. Verharding wordt niet goed verdragen. Fagus behoort met het eveneens indrukwekkende geslacht *Quercus* tot de Fagaceae, de beukfamilie, net als *Castanea* en *Nothofagus*. De wetenschappelijke naam *Fagus* is afkomstig van het Griekse woord *phagein* dat eten betekent en verwijst naar de eetbare beukennotjes die de boom produceert. Uit die notjes kan olie worden geperst die vroeger gebruikt werd bij de bereiding van zeep of diende als lampolie. Van beukenhout wordt al eeuwenlang gebruik gemaakt, de term 'de beuk erin' zegt iets over de hardheid ervan. Fagus kent circa tien soorten en een veel indrukwekkender aantal cultivars.

### KLEINE TUIN

Geert van Iersel van Red Oak Nursery noemt beuk als een van zijn favorieten. "Robuustheid, karakter, dat is wat de boom uitstraalt. Vooral lanen met zware bomen maken indruk." Hij noemt de beukendreef bij het Brabantse land-



Fagus sylvatica

*Plantnaam:* Fagus sylvatica - gewone beuk  
*Groeivorm:* hoge boom met ronde kroon  
*Blad:* ovaal tot eivormig  
*Bloem:* onopvallende bloemkatjes  
*Bijzonderheden:* veel cultivars, goed te snoeien

GEERT VAN IERSEL:

## 'Alle seizoenen mooi'

goed De Baest als voorbeeld. "Je gaat daar vanzelf langzamer rijden." *Quercus*, de eik, ziet hij als een vergelijkbare boom. "Vooral in Engeland en Schotland zie je eeuwenoude exemplaren. Die geven de tijd weer, verwijzen naar het verleden."

Binnen het totale sortiment *F. sylvatica* prijst Van Iersel de langzaam groeiende cultivars die zelfs in kleine tuinen toepasbaar zijn. De zuilvormige 'Dawyck Gold' bijvoorbeeld is geschikt als solitair, maar wordt ook geregeld als straat- of laanboom gebruikt. De cultivar is ontstaan uit een kruising tussen de groene zuilvorm 'Dawyck' en de fors uitgroeierende geelbladige 'Zlatia'. De donkerroodbladige 'Dawyck Purple' heeft eenzelfde habitus als 'Dawyck Gold'. 'Rohan Obelisk' is een roodbladige zuilbeuk waarvan het blad onregelmatig is ingesneden. Vooral deze cultivar wordt aangeplant in smalle straten of kleine tuinen en leent zich prima voor strak geknipte kolommen, zoals die steeds vaker in particuliere tuinen te zien zijn. Tot slot zijn enkele langzaam groeiende treurvormen geschikt voor aanplant in (grote) particuliere tuinen. De roodbladige 'Black Swan' is smal opgaand met takken die sterk afhangen. Identiek in habitus maar kleiner met 'n blad is 'Pur-

ple Fountain'. 'Purpurea Pendula' heeft geen doorgaande stam en wordt daarom meestal op stam geënt. De groenbladige 'Borneyensis' tot slot vormt een forse opgaande asymmetrische treurvorm.

### KLIMBOOM

Omdat *Fagus* goed te snoeien is, gebruikt men de plant al sinds mensenheugenis voor hagen. "Beukenhaag zorgt voor een prima bescherming in de tuin. De plant speelt alle seizoenen een belangrijke rol in de tuin. Het loof in het voorjaar is frisgroen, in de zomer is het neutraal, in de herfst verkleurt het geeloranje en in de winter verdroogt het en kleurt het bruin. Dat blijft dan hangen tot in april." Vanwege het zo goed verdragen van snoei kweekt Van Iersel allerlei vormen van beuk. De leivorm op stam is al een paar jaar populair, zowel rood als groenbladig, en sinds kort ligt de nadruk op meerstammige bomen. "Met een natuurlijk ogende habitus en allemaal verschillend. Vanwege het harde hout zijn ze prima te gebruiken als klim- of speelboom." Voor de toekomst zijn er plannen voor de kweek van 'wolken'. "In particuliere tuinen zijn die vaak van *Buxus* of *Taxus*, maar met beuk kan dat net zo goed."